

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.430/2017/13. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Kis István ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek – **(jogtanácsos neve)** által képviselt **alperes neve(címe)** szám alatti levelezési című alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2017. április 6. napján kelt 7.P.20.102/2017/7. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **megváltoztatja** és a keresetet elutasítja.

Mellőzi az alperest elsőfokú eljárási költség megfizetésére kötelező rendelkezést.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 90.000,- (Kilencvenezer) forint elsőfokú és 45.000,- (Negyvenezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 15.000,- (Tizenötezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az ítéltábla a másodfokú eljárásban csatolt okiratokat is figyelembe véve az alábbi kiegészített tényállást állapította meg:

A **(város neve)**-i Törvényszék BV Csoportja 2013. május 27-én kelt BV.558/2013/2. számú végzésével elrendelte a felperes ... Megyei Bíróság 12.B.280/2008/265. számú ítéletével, illetve a **(város neve)**-i Ítéltábla Bf.II.38/2010/41. számú ítéletével kiszabott 2 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetése hátralévő részének fogház fokozatban történő végrehajtását.

A felperes 2013. október 16. - 2014. június 2. között töltötte szabadságvesztés büntetését az alperesi bv intézetben.

Először – orvosi vizsgálatát követően, idős kora, betegségei és gyógyszereszedése miatt – ún. felkészítő zárkában, majd 2013. október 25-től november 5-ig az intézet „B” objektum szálláskörlet földszintjének 03. számú egészségügyi zárkájában volt elhelyezve, ahol börtön végrehajtási fokozatú elítéltek is voltak. November 5-én helyezték át a fogház fokozatú 06. számú zárkába.

A büntetés-végrehajtási intézetben a végrehajtási fokozatoktól függetlenül vesznek részt a fogvatartottak a munkáltatásban, az oktatásban, a szakköri, szabadidős és sporttevékenységben. A **(település neve)**-i objektum „B” szálláskörletének hosszú oldalán lévő folyosón ébresztőtől takarodóig a zárka ajtók nyitva vannak, függetlenül attól, hogy börtön vagy fogház végrehajtási fokozatúak.

A felperes módosított keresetében személyhez fűződő joga megsértésének megállapítása mellett 2.000.000 forint nemvagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a 03. számú zárkában börtön fokozatú elítéltek között volt, ami lényegesen hátrányosabb volt számára, mint utóbb a 06. számú fogházas zárka. Hangsúlyozta, kevesebb mozgási és telefonálási lehetősége volt, ezen túl a börtön fokozatú záratársak részéről súlyos atrocitások érték.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, utólag már nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy a jelzett zárkákban a hivatkozott időszakban milyen büntetés-végrehajtási fokozatú fogvatartottak voltak elhelyezve. Azt nem vitatta, hogy ekkor nem került sor végrehajtási fokozatuk szerinti elkülönítésükre, megismerésük és büntetés-végrehajtási szempontok szerinti besorolásuk volt az elsődleges. Ezt követően kapott jelentőséget a végrehajtási fokozat. A telefonálás ideje az akkori szabályok szerint börtön fokozatban heti 50 perc, fogház esetében heti 75 perc volt. Érvelése szerint nem annak van jelentősége, hogy a fogvatartottat milyen zárkában helyezik el, hanem a tényleges végrehajtási fokozatnak. A **(település neve)**-i objektum „B” szálláskörzetének hosszú oldalán lévő folyosón ébresztőtől takarodóig nyitva vannak a zárka ajtók, így az elítéltek mozgásukban nincsenek korlátozva függetlenül attól, hogy börtön vagy fogház fokozatúak. Fontosnak tartotta kiemelni, a felperes nem bizonyította, hogy ténylegesen börtön fokozatú elítéltekkel került egy zárkába.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 100.000,- forint nemvagyoni kártérítés és 10.000,- forint perköltség megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, valamint 349. § (1) bekezdésére utalva kifejtette, a nemvagyoni kártérítésre alapot adó személyiségi jogi jogsértés, ha a szabadság jogellenes korlátozása nem a megállapított, hanem annál súlyosabb végrehajtási fokozatban történik. Úgy ítélte meg, az alperes alappal hivatkozott az objektív körülményekre, a büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfoltóságára, és hogy nem rendelkezik olyan nyilvántartással, mely igazolná a felperes börtön fokozatú elítéltekkel való elhelyezését. Tényként állapította meg ugyanakkor, hogy az alperes nem biztosította a különböző végrehajtási fokozatú elítéltek elkülönítésére vonatkozó szabályok betartását, eljárása jogszabálysértő volt, ezért a kártérítési felelősség alól nem mentesülhet. Hozzátette, az, hogy a felperest a börtön fokozatú zárkában sérelmek érték, nem nyert bizonyítást.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében. Továbbra is hangsúlyozta, a felperes nem bizonyította, hogy az érintett időszakban valóban börtön fokozatú szabadságvesztést töltő elítéltek számára kijelölt zárkában volt elhelyezve. Érvelése szerint 2013. október 25. és november 5. között jelentős volt a fogvatartottak mozgása az intézetben, emiatt gyakran változtak a zárkák büntetés-végrehajtási fokozatai, éppen azért, hogy megfeleljenek az elkülönítésre vonatkozó szabályoknak. A felperes 2013. október 16-án érkezett fogház fokozatú büntetésének letöltése érdekében, így a 33/2013. intézet parancsnoki intézkedés értelmében a „B” szálláskörlet felkészítő részlegében lévő zárkában is lehetett a kérdéses időszakban. Az, hogy börtön fokozatú zárkába került volna nem állítható, de ezt az eljárás során nem is bizonyította. Kiemelte, a személyhez fűződő jog megsértése önmagában csak a jogellenes magatartás megállapítására adhat alapot, a felperes nemvagyoni kártérítést csak akkor igényelhet, ha bizonyítja olyan hátrány bekövetkeztét, amely nemvagyoni kárpótlást indokol, a felperes viszont az alperes jogellenes magatartását, és az azzal okozati összefüggésben őt ért hátrányt az eljárás során nem bizonyította. Az általa felsorolt kifogások, a mozgási, telefonálási lehetőség nem attól függ, hogy a fogvatartott melyik zárkában van elhelyezve, hanem attól, milyen büntetés-végrehajtási fokozatban tölti szabadságvesztés büntetését. Hangsúlyozta, a felperes által elszenvedett sérelmek nincsenek összefüggésben elhelyezésével. Végül vitatta a megállapított perköltséget.

A felperes tartalmában az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezésének helybenhagyását kérte. Nem vitatta, hogy október 25. előtt felkészítő zárkában volt, de az azt követő időszakra továbbra is állította, börtön fokozatban helyezték el. Erre nézve fenntartotta korábbi tanúbizonyítási indítványát.

A fellebbezés **alapos**.

A felperes kárigényének alapjaként a fogvatartásával összefüggésben őt ért személyiségi jog sérelemre hivatkozott.

Az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 75. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen – egyebek mellett – az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a testi épség, az egészség és az emberi méltóság megsértése. Főszabály szerint a személyiségi jog körébe tartozó bármely jog sérelmét eredményező magatartás jogellenes, amit azonban jogszabályi felhatalmazás kizárhat. A személyiségi jogában sértett fél a rPtk. 84. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban rögzített felróhatóságtól független, és a 84. § (1) bekezdés e) pontja szerinti felróhatósági alapú szubjektív, kártérítési szankció alkalmazását igényelheti. Ez utóbbihoz bizonyítania kell az alperes felróható, jogellenes károkozását a rPtk. 339. § (1) bekezdésének megfelelően a 84. § (1) bekezdés e) pontjának utaló szabálya folytán. Mivel pedig a szabadságvesztés végrehajtása, vagy a szabadság elvonásával járó egyéb fogvatartás a büntetés-végrehajtási szerveknek a közhatalom gyakorlása során kifejtett intézkedő tevékenysége, arra az államigazgatási jogkörben okozott károkozás szabályait kell alkalmazni (BH 2001.319.), irányadó a rPtk. 349. § (1) bekezdése is. Ugyanakkor mivel az állam az ilyen kárigény alapját képező szervező-intézkedő tevékenységet önálló jogi személyiségű, önálló felelősségű szervein keresztül fejt ki, kárigényét a károsult az adott szervvel szemben érvényesítheti.

A felperes keresetében állította, hogy számára az alperes nem biztosította a jogszabály által előírt elhelyezési körülményeket. Egyik hivatkozása szerint őt olyan zárkában helyezte el, ahol börtön fokozatú elítéltek is voltak.

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el, aki jelen perben a felperes. Lényeges azonban, hogy a büntetés-végrehajtási intézetek elleni perek sajátossága folytán az igényt érvényesítő fél nincs abban a helyzetben, hogy okiratokkal igazolni tudja állítását, csak az alperesi büntetés-végrehajtási intézetnek áll rendelkezésére olyan nyilvántartás, amely ekörben releváns bizonyítékul szolgálhat. Ez azt jelenti, az alperes képes bizonyítani, hogy a fogvatartottak elhelyezése során a különböző végrehajtási fokozatba tartozókat hogyan helyezte el, egymástól elkülönítette, illetve azt is, hogy az elkülönítés szabályait a felkészítő zárkára nem kell alkalmazni. Téves tehát az az alperesi érvelés, hogy a felperes ekörben bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, ebben az esetben ugyanis a bizonyítási szükséghelyzet miatt a bizonyítási teher az alperesre hárult, erre utal a Pp. 190. § (2) bekezdése.

Az alperes magatartásának megítélése kapcsán a következők kaptak lényeges szerepet:

A felperes által állított jogsértés időpontjában hatályos 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 23. §-a mondta ki, hogy a nyilvántartásba vett elítéltet az elhelyezési körletre kell kísérni és részére a megfelelő körletrészt (zárkát) vagy lakóhelyiséget, továbbá fekvőhelyet kell kijelölni. A 37. § (1) bekezdés értelmében az őrzés az elítélt meghatározott helyen való tartására, életének és testi épségének a megóvására, az intézet védelmére irányuló tevékenység. Az őrzési, felügyeleti és

ellenőrzési feladatok ellátásának rendjét, az elítélt végrehajtási fokozatának, biztonságra veszélyességének és az intézet sajátosságainak a figyelembevételével a parancsnok határozza meg (37. § (4) bekezdés). Zárkában kell elhelyezni a fegyház fokozatú, illetve általában a börtön fokozatú elítéltet, a biztonsági okból elkülönített, valamint az ideiglenesen befogadott elítéltet. Lakóhelyiségben lehet elhelyezni a fogház, kivételesen a börtön fokozatú elítéltet, illetve azt, aki a szabadságvesztést enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazásának az elrendelése alapján tölti. Az elhelyezés során a különböző végrehajtási fokozatba tartozókat egymástól el kell különíteni (39. § (1) bekezdés a) pont). Az elkülönítést külön körleten, ennek elkülönített részén, illetve külön zárkában, vagy lakóhelyiségben kell végrehajtani (38-39. §). A 40. § (1) bekezdése szerint ugyanakkor a gyógykezelés érdekében a különböző végrehajtási fokozatú elítéltek a kórteremben, a betegszobában, a fertőző elkülönítőben, illetőleg az e célra kijelölt zárkában közösen helyezhetők el. A börtön, illetve a fogház fokozatú elítéltnél a zárka, illetve a lakóhelyiség ajtáját a reggeli létszámenellenőrzéstől az estig nyitva kell tartani (41. § (5) bekezdés).

Az ítéltábla az ügyben bizonyítást foganatosított (1/2014. (VI. 30.) PK vélemény), melynek során az alperes igazolta, hogy a felperesnek magas vérnyomása és cukorbetegsége volt, ezért egészségügyi zárkában helyezte el (13/A/1. számú „Vélemény részletek” okirat vélemény/feljegyzés rovata), egyben tájékoztatta a körlet sajátosságairól is.

Az alperes tehát a fenti jogszabályok által engedett keretek között korlátozta a felperes személyiségi jogainak gyakorlását, az október 25 - november 5. közti időszakban jogszabálysértést sem követett el, ezért a személyiségi jogsértés – mint a felperesi kárigény alapja – eleve kizárt. Ez egyben azt is jelenti, hogy annak objektív és szubjektív szankciói sem alkalmazhatók.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Az alperest perköltség viselésére kötelező ítéleti rendelkezést – pernyertessége folytán – mellőzte (Pp. 78. § (1) bekezdés).

A pernyertes felperest kötelezte a felmerült első- és másodfokú eljárási költség megfizetésére, melynek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) és (6) bekezdései alapján, a kifejtett alperesi jogi képviselői munkával arányosan, mérlegeléssel állapította meg.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2018. február 9.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró